

УДК 314.72.74

Балухтіна О.М.¹, Дупліна М.О.²

¹канд. іст. наук, старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

²студ. СН-517 НУ «Запорізька політехніка»

МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

У сучасних умовах проблема міграції є однією з найбільш суттєвих і важливих як для глобалізованого світу, так і для України. У науковому дискурсі набуло широкого поширення обговорення впливу міграції на суспільство та визначення якості її наслідків. Наявність таких суперечок свідчить про актуальність теми, а тому вважаємо за необхідне визначення мотивів, причин, динамічних особливостей українського соціуму у міграційних практиках. Тема міграції активно досліджується в колі науковців. Зокрема, в працях демографів Е. Лібанової та О. Малиновської, економіста О. Хомри, соціологів Р. Парка, Т. Парсонса аналізуються внутрішні та зовнішні міграційні процеси, їх причини та наслідки.

Внутрішня міграція притаманна усім державам світу, Україні зокрема. Її роль є особливою, оскільки дозволяє збалансувати кількісні та якісні людські параметри між регіонами. Громадяни мігрують із депресивних регіонів в центри стабільного розвитку. На наш погляд, це відбувається через ряд чинників: екологічну ситуацію, проблему працевлаштування, відсутність належного медичного обслуговування, сприятливих умов для особистісного розвитку.

За даними Укрстату, в 2018 р. найбільше людей поміняли місце проживання на Харківську та Київську області (по 55 тис. осіб), а також на Дніпропетровську (51 тис.). Причини такої популярності пов'язують з тим, що в цих областях вищі середні зарплати. За даними аналітичного центру "CEDOS", Дніпро та Харків – найбільші після Києва центри студентської міграції з великою кількістю вузів. Крім того, ці області межують з Донецькою та Луганською областями, де проходить АТО (сучасна назва –ООС). Найбільший відтік людей в 2018-му, як і в попередні роки, спостерігався з цих територій. З Донецької області за рік виїхали 31 тис. осіб, з Луганської – майже 22 тис.

Міграція населення в межах регіону та країни загалом має як позитивні, так і негативні наслідки. В першу чергу, вона дозволяє збалансувати ситуацію на ринку праці, забезпечити громадян робочими місцями. Серед негативних наслідків є те, що переміщення населення до центрів стабільного розвитку скорочує кількість жителів в селах, а це призводить до занепаду сільського господарства.

Стосовно зовнішньої міграції, з великою впевненістю можна зазначити, що наразі еміграція з України постійно збільшується. Проаналізувавши дані досліджень соціологічної групи «Рейтинг», можна визначити, що близько 80% опитаних українських мігрантів шукають сезонну або короткострокову роботу за кордоном і планують знаходитися там не більше 6 місяців. Тільки 15 % українців розраховують отримати довгострокове працевлаштування з перспективою назавжди залишитися у тій чи іншій країні. Головною причиною зовнішньої міграції можна вважати соціально-економічну складову. Переважно виїждять за кордон через життєву потребу забезпечити більш-менш гідне життя собі та своїм рідним, або через неможливість реалізувати себе в Україні. За даними групи «Рейтинг» за 2018 р., більше 36% опитаних українців виїжджали на заробітки в Польщу, 25% – в Росію, 5% – в Чехію та Німеччину, 3% – в Італію. За останні декілька років Польща стає найпривабливішим ринком для закордонних заробітків і наразі є найбільш популярною для українських трудових мігрантів. Цьому сприяє активний розвиток її економіки, спрощення умов працевлаштування, безвіз з ЄС.

Негативним наслідком євроінтеграції є той факт, що через політичну нестабільність, нестійку економіку, високий рівень безробіття лише половина населення нашої держави бажаною країною для проживання своїх дітей визначили Україну. При цьому обнадійливим є висновок науковців про те, що недивлячись на велику частку зовнішнього міграційного руху, більшість українців повертаються на Батьківщину, бо не готові залишати її назавжди, а хочуть, аби їх діти жили саме в Україні.

Отже, показники внутрішнього та зовнішнього міграційного руху населення України за останні роки помітно збільшилися через макроекономічну кризу, політичну нестабільність, нестійку економіку, а також воєнні дії на сході. Якщо в державі буде забезпечений стійкий рівень економічного зростання та створена достатня кількість робочих місць, то значна частина населення, що працює за кордоном, повернеться. При цьому, здобуті ними в інших країнах навички, вміння та знання сприятимуть розвитку підприємницької діяльності та бізнесу в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>